

Tajemný svět chodníků

Lukáš Houška

Anotace:

Chodník je skutečně praktická věc, kterou většina z nás ani moc nevnímá, nesleduje ji a využívá jen a čistě ke krátkým pěším přechodům zpravidla z auta do cíle naší cesty. Přesto jsou však ohromně zajímavé! Je to tajemný svět, který se ocitl na kraji zájmu společnosti a ve stínu silnic a parkovišť skrývá mnohá tajemství a zajímavosti! Navíc je to místo, které skrývá potenciál pro řadu her, vědomostních soutěží a výprav za dobrodružstvím. Pojdme nyní několika pohledy do tohoto světa jen tak letmo nahlédnout.

Normy a zákony o chodnících říkají, že musejí být široké minimálně 1,5 metru. Nicméně v případě, že automobilová doprava zavelí a vytvoří požadavek, který bude chtít z chodníku něco ukrojit, tak to ukrojit může! Až na šířku 90 cm!

Zkuste hru: Vytvořte ve třídě vyznačený koridor o šířce 90 cm a vyzkoušejte v něm několik teoretických situací. Nejdříve rozdělte třídu na dvě poloviny a každou polovinu pusťte opačným směrem. Nikdo nesmí vybočit z koridoru! Měřte, jak dlouho bude trvat třídě, než se vyhne a celá projde. Na konci můžete zhodnotit, co je třeba udělat, aby se to urychlilo. Můžete pak do chodníku umístit předměty, či spolužáky, kteří budou hrát popelnice, čumáky parkujících aut a podobně. Zkuste navrhnout opatření, jak chodit po chodníku efektivně.

Ve většině případů jsou však chodníky širší než udává norma. V některých místech, zejména na sídlištích, či ve starších vilových čtvrtích se občas chodník rozšíří v rozsáhlý neurčitý prostor. I zbytkovým chodníkům, zákoutím a polozapomenutým koutům se v městské terminologii říká „veřejný prostor“. Jedná se však spíše o prostor, který se využívá k divokému parkování, vytváření černých skládek, či umístování reklamy. A to je škoda! Pojdme vymyslet, co s takovým nechtěným veřejným prostorem udělat.

Zkuste navrhnout: Jaké všechny aktivity se dají dělat na chodníku? Nechtě děti vymýšlet, k čemu se dá využít velká vydlážděná, či vyasfaltovaná plocha. Zkuste si obnovit znalosti her, jako jsou panák, skákání přes švihadlo a kreslení křídou. Nezapomínejte i na dlážděné chodníky, které lze využít k venkovní variantě dámy, piškvorků a podobně. Vymyslíte vlastní hru na chodníku?

Chodníky se však staly také místem, kam městská infrastruktura, lidé a obce odkládají věci, které se dle nich jinam nehodí. Standardně je to třeba značka, která by jinak

zabírala parkovací místo a to nemůže nikdo dovolit. Jsou to však také různá reklamní sdělení, „áčka“ a podobně.

Zahrajte si na inženýra: *Zkuste být kreativnější než lidé na stavebních a obecních úřadech. Navrhněte řešení toho, jak si poradit s řadou značek umístěných vedle sebe? Co s nimi udělat, aby nepřekážely na chodníku? Dokážete vymyslet, jak upravit pravidla pro chodník, aby se na něm nevyskytovala reklama ve formě „áček“?*

Chodníky však umí také vyprávět! Mnohdy se do nich vkládají různé pamětní desky. Mezi nejznámější patří takzvané Kameny zmizelých, což jsou upomínkové kostky s mosaznou úpravou, na kterých jsou uvedena jména židovských obyvatel domů, kteří zemřeli za druhé světové války. Dají se na nich naleznout i jiné zajímavé věci. Někdy to může být v asfaltu zachovaný otisk tanku z doby okupace naší země, popřípadě různé druhy dláždění, které může vyprávět, že se na daném místě stalo něco, co si vynutilo rychlou opravu.

Venkovní stopovačka: *Zkuste nechat děti hledat na chodnících podobné detaily a tajemství. Nechte je tyto detaily nafotit a zkusit přijít na to, proč daná věc na chodníku je. Až budete mít zmapované okolí školy, stačí sestavit trasu, kde budou moci všichni stopovat záhadné detaily tajemného světa chodníků!*

Nevzpomínejte při vašem objevování chodníků, že jsou veřejným prostorem patřícím všem a je jen na nás, jakou roli jim vtiskneme krom té, která spočívá v rychlých přesunech z místa na místo.

Slovníček světa chodníků

Dlažba: povrch chodníku, který je tvořen různými deskami, kamennými kostkami či jiným podobným způsobem. Dlažba umožňuje rychlé opravy poškozených částí, ale také dobré odvedení vody při dešti z povrchu.

Zámková dlažba: betonová dlažba, která se skládá z kostek, které mají výstupky, které do sebe zapadají – zámky. Nejedná se tedy o dlažbu, která by měla něco společného s aristokracií.

Obrubník: kamenný nebo betonový okraj chodníku, který odděluje vozovku od chodníku. Je to skvělé místo na cvičený rovnovážné chůze.

Kanáł: většinou kovový kryt, který uzavírá vstupy a servisní prostory různých inženýrských sítí. Můžete se skrz ně dostat do kanalizace, ke komunikačním sítím jakými jsou třeba internet, k plynu, či vodě a podobně. Šlapat se na ně může.

Upomínkové desky: někdy se v chodníku nachází vložené desky, které upomínají na nějakou událost, která se na daném místě stala. Je to překvapivě častý a levný způsob, jak jednoduše připomenout nějakou důležitou událost historie místa přímo na místě.

Kameny zmizelých: jsou velmi nápadné - mají totiž mosazný, tedy nahlátlý povrch. Připomínají židovské spoluobčany, kteří skončili v koncentračních táborech za druhé světové války. Kameny se umísťují do chodníku před domy, kde tito lidé žili. Jsou na nich uvedena jména a životní údaje.

Sloupy: všemožné sloupky na cedule, upozornění a lampy! Mnohdy je jich na chodníku tolik, že se dají použít jako zkušební obzvláště obtížná dráha na cvičení pokročilých cyklistických triků.

Městský mobiliář: na chodníku bývají občas umístěny různé lavičky, naučné tabule, stolečky a podobně. Takové věci se obecně nazývají městským mobiliářem. Jejich dobré umístění, kvalita a funkčnost dobrým ukazatelem toho, jak moc které město o tajemném světě chodníků přemýšlí.